

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2023.

A mintaprojektet készítő pedagógus:	Erdőszei Klára
A mintaprojekt címe:	Gomba-próba
A mintaprojekt összefoglalója (2-5 mondat):	A mintaprojekt betekintést nyújt a gyerekeknek a gombák csodálatos világba. A gyerekek érdeklődését fenntartva a különféle tevékenységeket mesék és játékos elemek színesítik.
Ajánlott korosztály:	2-4. évfolyam
Időigény:	1 hét

GOMBA-PRÓBA

Tevékenység	Időtartam	Munkaformák, módszerek	Eszközök, mellékletek
<p>Előkészületek: gombaképek gyűjtése, gombahatározók kérése, esetleg nagyító beszerzése, IKT-eszközök előkészítése, fénymásolás, teremrendezés...</p> <p>A projekt teljesen rugalmasan alakítható. Minden foglalkozása külön-külön is felhasználható, de természetesen a leírt sorban is elvégezhető. Évfolyamtól függően a pedagógus kiegészítheti, bővítheti, csökkentheti az ismereteket, feladatokat. Lehet egy egész projekthét, de akár egy nap alatt is lebonyolítható. Az interneten számos játék, kép, rajz található, ami segédanyagként felhasználható. Az órarend, a tanórák beosztása, az időjárás, bármi befolyásolhatja a megvalósítást, így mindenki saját körülményeire formálhatja a leírtakat. Jó munkát kívánok! Bízom benne, hogy segítséggel szolgálhattam a témakör feldolgozásában!</p>			
I. Ráhangelődés			
<p>Tudja-e valaki, hogy mit jelent az a szó, hogy BIODIVERZITÁS?</p> <p>A biodiverzitás magyarul az élővilág sokféleségét jelenti, legegyszerűbben az élőlények fajainak összességét öleli fel. A biológiai sokféleség azt fejezi ki, hogy mennyire gazdag a természeti környezetünk. A Földön számtalan különböző állat- és növényfaj vesz minket körül. Éppen ezért a héten a Föld élővilágának sokszínűségével fogunk foglalkozni. Azon belül is nagyon érdekes élőlényekkel, amelyek nem csak színesek, érdekesek, rendkívül sokfélék, különlegeseek, de olykor mókásak is.</p> <p>Találós kérdést hoztam. Vajon mi lehet a megfejtése? Se nem állat, se nem növény. Erdő mélyén vidáman él. Növekedik az a dolga, Mert ő nem más, mint a... (gomba) Ha ilyen ügyesen kitaláltátok, akkor a próbákat is biztos kiálljátok!</p>	5 perc	<ul style="list-style-type: none"> - frontális munka - bemutatás - megbeszélés - magyarázat 	<p>Egyéni táblakép: valamilyen figyelemfelkeltő, szép, színes gomba képe, vagy tabló, plakát...</p>

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2023.

<p>A játékunk címe: Gomba-próba Aki velem tart a héten és minden feladatot elvégz, az a végén elismerő oklevelet kap.</p> <p>Próbalap A lapot annyi részre oszthatja a pedagógus, ahány feladatot beépít a próbába. Akár a gyerekek is elkészíthetik vonalzóval. Az adott próba elvégzése után egy rész kiszínezhető rajta. A végére az egész lap színes lesz, ha minden igaz. (Egy feladat megfelelhet egy próbának.) Ha nem szeretné valaki felhasználni, egyéni ötletet is alkalmazhat! Pl.: nyomda, matrica, rajz, kinek-kinek saját ízlése szerint.</p>			<p>1. melléklet: elismerő oklevél</p> <p>2. melléklet: próbalap</p> <p>- vonalzó - ceruza</p>
<p>II. Választható foglalkozások</p>			
<p>1. Mesefeldolgozás</p>			
<p>Vlagyimir Szutyjev <i>A gomba alatt</i> vagy <i>A gombakirály</i> című lengyel népmese felolvasása vagy a videó megtekintése: https://www.youtube.com/watch?v=BVuWPjNnVOE&t=110s A mese után beszélgetés a gomba tulajdonságairól, részeiről, fajtáiról, hogy kiderüljön, mennyit tudnak a gyerekek a gombákról. Ehhez mérten választhatjuk meg a következő lépéseket. Választható feladat: Akik szeretnék eljátszani valamelyik mesét, a hét végéig készülhetnek az előadására.</p>	<p>20-40 perc</p>	<p>- frontális munka - bemutatás - szereposztás szerinti olvasás</p>	<p>3. melléklet IKT-eszközök 5. melléklet</p>
<p>2. A gombák sokszínűségének bemutatása</p>			
<p>A tanító bemutatja a 26 diás ppt-t a gyerekeknek. Most néhány érdekes képet fogtok látni a gombákról. Figyeljete, mert utána még többször találkozhattok velük különböző feladatokban! A pedagóguson múlik milyen információt fűz még a képekhez, így a ráfordított idő elég rugalmas. A gombák életmódjának megismerésére egy hosszabb és komolyabb videót is felhasználhatnak a pedagógusok, de ez már nagyobb gyermekeknek való némi magyarázattal (4. osztálytól): https://www.youtube.com/watch?v=BIURxaPbcjk (30 perces)</p>	<p>15-30 perc</p>	<p>- frontális munka</p>	<p>4. melléklet: ppt IKT-eszközök 5. melléklet</p>

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2023.

3. Gombakommandó - séta egy közeli természetes élőhelyre			
<p>Külső program egy közeli élőhelyen, ahol vélhetően élnek gombák.</p> <p>Keressenek a gyerekek gombákat egy, a pedagógus által meghatározott területen, meghatározott ideig! Ne nyúljanak hozzá, de nézzék meg a gombahatározóban! Milyen gombákat találtak? Jegyezzék le az érzékelhető tulajdonságait, ismertető jegyeit! Rajzolják le, és írják mellé a nevét! Tablót is készíthetnek belőle, ami az osztályfaliújságot díszítheti.</p> <p>A pedagógus alakítja ki a csoportokat. Célszerű 4-5 fős csapatokat létrehozni. A végén megbeszélés, ellenőrzés.</p> <p>A határozókönyveket előzetesen össze kell gyűjteni. A természet védelmére és tiszteletére, a megfelelő magatartásra hívjuk fel a figyelmet!</p>	30-60 perc	<ul style="list-style-type: none"> - csoportmunka - kutatás - gyűjtés - frontális munka - rajz - színezés 	<p>gombahatározó könyvek, kiadványok jegyzetlap, füzet, ceruza</p> <p><i>5. melléklet</i></p>
4. Játékok			
<p>4.1. Wordwall: Gombák (szókereső)</p> <p>A pedagógus kivetíti a játékot, vagy táblagépen kis csoportokban megmutatja. A gyerekek minél hamarabb megpróbálják megoldani. Összesen 9 gomba nevét kell megkeresni 5 perc alatt.</p> <p>https://wordwall.net/hu/resource/40951998/gomb%C3%A1k-9-gomban%C3%A9v-van-elrejtve-benne</p>	5 perc	<ul style="list-style-type: none"> - frontális munka - csoportmunka - páros munka vagy - egyéni munka 	IKT-eszközök
<p>4.2. Wordwall: Gombák (anagramma)</p> <p>A pedagógus megnyitja a gyerekeknek a játékot. Itt is használható táblagép. Közösén, vagy csoportokban összerakják a képet. 10 gomba neve szerepel a játékban.</p> <p>https://wordwall.net/hu/resource/42583746/gomb%C3%A1k</p>	5 perc	<ul style="list-style-type: none"> - frontális munka - csoportmunka - páros munka vagy - egyéni munka 	IKT-eszközök
<p>4.3. Puzzle összerakás</p> <p>A pedagógus megnyitja a gyerekeknek a játékot. Itt is használható táblagép. Közösén, vagy csoportokban összerakják a képet.</p> <p>https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=3306752b094c</p>	5-10 perc	<ul style="list-style-type: none"> - frontális munka - csoportmunka - páros munka vagy - egyéni munka 	IKT-eszközök
<p>4.4. Keresztrejtvény</p> <p>Megbeszélés: minden betűelem új négyzetbe kerül, vízszintesen vannak a meghatározások, függőlegesen a megfejtés.</p> <p>A keresztrejtvény megoldását önállóan végzik a gyerekek.</p> <p>A végén a válaszok és a megfejtés megbeszélése.</p>	10 perc	<ul style="list-style-type: none"> - csoportmunka - páros munka vagy - egyéni munka 	<i>6. melléklet</i> rejtvény

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2023.

5. Kézműves feladatok			
<p>5.1. Memóriakártyák készítése A pedagógus kiosztja a fénymásolatokat, vagy az üres papírokat. Ha önállóan készítik a gyerekek, akkor fel kell hívni a figyelmüket arra, hogy teljesen egyforma kártyákat kell rajzolniuk. A színezés mindkét esetben önállóan történjen, lehetőleg fényképek segítségével. A gombahatározó továbbra is nagy segítséget jelent. Ha készen vannak a kártyák, mehet a játék. Kinek jobb a memóriája?</p>	30 perc	<ul style="list-style-type: none"> - csoportmunka - páros munka vagy - egyéni munka 	<p>Minta: <i>7. melléklet</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - fénymásolat - olló - ragasztó - színes ceruza
<p>5.2. Gombaház tervezése, rajzolása A gyerekek fantáziájára bízva tervezzenek gombaházakat! Ügyeljenek a méretezésre, a színezésre, legyenek kreatívak. Legyen élvezetes, motiváló a feladat! Az alkotásokat beszéljék meg és mondjanak véleményt egymás munkájáról a gyerekek!</p>	30 perc	<ul style="list-style-type: none"> - egyéni munka 	<p>Minta: <i>8. melléklet</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - olló - ragasztó - színes ceruza - rajzlap
<p>5.3. Térbeli gombaház, vagy gomba készítése Ez a feladat inkább 3-4. osztályban valósítható meg. Találják ki maguktól a gyerekek, hogy miként lesz térbeli a gomba! Ajánljunk fel kartonokat, színespapírokat, papírpoharakat, papírgurigát, de a döntést hozzák meg maguk! Hengert sima kartonból is tudnak készíteni. Fő a kreativitás. Az alkotásokat itt is beszéljék meg, és értékeljék egymás munkáját a gyerekek!</p>	30 perc	<ul style="list-style-type: none"> - páros munka - csoportmunka 	<p>Minta: <i>8. melléklet</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - olló - ragasztó - színes ceruza - guriga - karton - színespapír
III. A téma lezárása			
1. Összegzés, értékelés			
<p>A próbalapok ellenőrzése. A pedagógus néhány mondattal összefoglalja a hét eseményeit. Meggördezi, hogy emlékeznek-e a gyerekek a BIODIVERZITÁS szó jelentésére.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Miért pont a gombákról szólt ez a hét? - Mi tetszett a legjobban? - Melyik feladatnál volt legjobb a hangulatod? - Kihagytál volna valamit? - Ki érzi úgy, hogy elismerő oklevelet kaphat? <p>Oklevelek kiosztása</p>	10 perc	<ul style="list-style-type: none"> - beszélgetés - frontális munka 	<p><i>1. melléklet</i></p>
2. Dramatikus játék			
<p>A két olvasott mese dramatizálása, előzetes csoportos felkészülés alapján: <i>A gomba alatt</i> <i>A gombakirály</i></p>	30 perc	<ul style="list-style-type: none"> - mese - játék - előadás - csoportos munka 	<p>jelmez, díszlet, ha készült</p>

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2023.

Források jegyzéke:

https://scheiber-biologia.blog.hu/2020/11/10/gombak_848

<https://www.youtube.com/watch?v=BVuWPjNnVOE&t=110s>

<https://www.youtube.com/watch?v=BIURxaPbcjk>

<https://gombanet.hu/magyar-gombasz>

<https://mhge.hu/>

<http://gyermekkonyvtar.dfmk.hu/meglepetes/letoltheted/szinezok?vakbarat=1>

<https://hu.pinterest.com/pin/3377768458826456/>

<http://meseolvasok.network.hu/blog/mesedoboz-hirei/a-gomba-alatt>

<http://misogaadel.weebly.com/konyvek-1/szutyeiev-a-gomba-alatt>

<https://mesekukac.hu/a-gombakiraly/>

<https://wordwall.net/hu/resource/40951998/gomb%c3%a1k-9-gomban%c3%a9v-van-elrejtve-benne>

<https://wordwall.net/hu/resource/42583746/gomb%c3%a1k>

<https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=3306752b094c>

<https://www.istockphoto.com/hu/fot%C3%B3/fa-eg%C3%A9r-gm498632281-42430062>

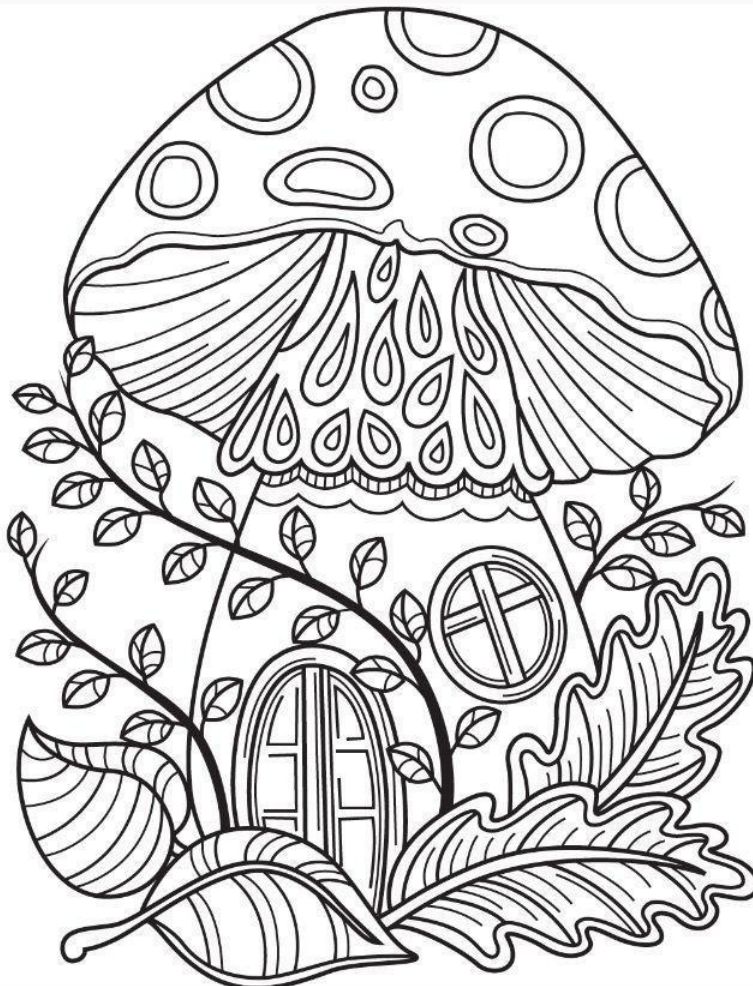
FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2023.

1. számú melléklet

ELISMERŐ OKLEVÉL

.....OSZTÁLYOS
TANULÓ RÉSZÉRE

A GOMBA-PRÓBÁN
VALÓ RÉSZVÉTELÉÉRT

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2023.

2. számú melléklet

GOMBA-PRÓBA

(AHÁNY PRÓBA, ANNYI RÉSZRE OSZTVÁ)
EGY FELADAT ELVÉGZÉSE UTÁN SZÍNEZZ KI EGY RÉSZT!

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2023.

3. számú melléklet

Vlagyimir Szutyjev: A gomba alatt

A hangyát egyszer utolérte egy nagy eső. Hova bújjék előle? Egy apró kis gombát látott meg a Hangya a tisztáson, odaszaladt és elbújt a gomba kalapja alá. Üldögél a gomba tövében, várja, hogy elálljon az eső. Ámde az eső egyre jobban zuhogott. Egy agyonázott Pillangó vánszorgott a gombához.

- Hangyácska, Hangyácska, engedj ide engem is a gomba alá! Úgy eláztam, nem tudok repülni!
- Már hogyan is engednék – kérdezte a Hangya –, hiszen magam is csak éppen elférek alatta?!
- Sebaj! Kis helyen is elférnek, akik szeretik egymást. Erre aztán a Hangya beeresztette a Pillangót a gomba alá. Az eső meg egyre csak zuhogott. Futva jön Egérke.
- Engedjete a gomba alá engem is! Patakokban folyik a víz rajtam!
- Ugyan hogyan engedhetnék ide? Nincs itt már szabad hely.
- Húzzátok magatokat összébb egy kicsit!

Összébb húzták magukat és beengedték az Egérkét a gomba alá. Az eső zuhogott, sehogy sem akarta abbahagyni. Arra ugrándozott a Veréb, és így sírt-rítt:

- Megázott a tollacskám, megfáradt a szárnyacskám! Engedjete be engem is a gomba alá megszáradni, megpihenni, az eső végét kívárni!
- Nincs már több hely!
- Húzódjatok összébb, nagyon kérlek benneteket!
- Na, jól van. Összébb húzódtak – jutott hely a Verébnek is. Ekkor a Nyúl ugrott ki a tisztásra, és meglátta a gombát.
- Bújtassatok el! – kiáltozta. – Mentsetek meg! Üldöz a Róka!
- Sajnálom a Nyulat – szólt a Hangya. – Tudjátok mit? Húzódkodjunk összébb! Alighogy, a Nyulat elrejtették, odaért a Róka is.
- Nem láttátok a Nyulat? – kérdezte.
- Nem láttuk bizony! Közelebb lopakodott a Róka, és szaglászni kezdett.
- Nem itt bújt el?

– Ugyan, hogy bújhatott volna ide? Megcsóválta a farkát a Róka, és elment. Közben az eső is elállt, a nap is kisütött. Előbújtak a gomba alól mindahányan, és örvendeztek. A Hangya elgondolkozott, és azt mondta:

- Hát ez hogyan történhetett? Először még nekem is alig volt helyem a gomba alatt, a végén mégis mind az öten elfértünk!
- Brehehehe! Brehehehe! – heherészett valaki. Mindannyian odanéztek: a gomba kalapján ült a Béka, és jóízűen nevetett:
- Ó, ti okosok! Hiszen a gomba... A mondatot abbahagyta, őket pedig otthagya. Mindannyian a gombára néztek, és nyomban kitalálták, hogyan történhetett az, hogy előbb egynek is alig akadt helye a gomba alatt, a végén mégis mind az öten elfértek.

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2023.

A gombakirály

Volt egyszer egy sűrű, sötét, öreg erdő. Ebben az erdőben mindenféle gomba nőtt. Egyszer a gombák elhatározták, hogy királyt választanak maguknak. Igen ám, de kit? Kieszelték, hogy maga az erdész legyen a királyuk!

Ám az erdész ezt mondta:

– Köszönöm, de nekem egyéb dolgom van az erdőben. Meg túl nagy is vagyok hozzátok.

Ezután a nyulat kérték meg a gombák.

– Én szeretek ugrándozi, futkározni, a gombakirálynak folyvást egyhelyben kell állnia, méghozzá egy lábon. Hova tegyem akkor a másik három lábamat? – mondta a nyúl.

Újra összeültek a gombák tanakodni. Végül úgy döntöttek, hogy közülük való legyen a király. No de melyik gomba a sok közül? A róka gomba? A csiperke? Vagy a pöfeteg?

– Én! – kiáltotta a légyölő galóca. – Senkinek nincs ilyen gyönyörű piros kalapja. És nekem mindenki engedelmessé fog, mert mindenki tudja, hogy a mérges gomba veszedelmes.

– Éppen ezért nem lehetsz a király! – intették le a többiek.

Ekkor egy fa alatt megpillantották a barna sapkás, egyszerű, sose hivalkodó vargányát, aki mindig mindenkinek csak örömet szerzett.

– Ő a legméltóbb! – kiáltották a gombák.

Így lett a vargánya a gombák királya.

(lengyel népmese)

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2023.

5. számú melléklet

A gombák

A gombák se nem állatok, se nem növények. Önálló élőlénycsoportot alkotnak.

A növényekkel ellentétben, az állatokhoz hasonlóan nem készítik az ételmüket, hanem a környezetükből szerzik. Táplálkozásuk szerint vagy korhadékokat, vagy az elpusztult élőlények maradványait fogyasztják. Esetleg a gyökereiken keresztül szimbiózisban élnek más gazdanövényekkel, de lehetnek paraziták is. A szerves anyagok lebontása miatt nagyon fontos szerepet játszanak a Föld élővilágában. A gombák többnyire a szárazföldi körülményeket és a napsütéstől védett, nedves helyeket kedvelik, de nagyon könnyen alkalmazkodnak, így majdnem mindenütt jelen vannak.

A kalapos gombák teste a földbe gombafonalakkal kapaszkodik. A föld feletti részen tönkre, kalpra, spóratartó lemezekre, gallérra és bocskorra tagolódik. A szaporodásuk a szél által szállított spórákkal történik.

Az emberek ősidők óta fogyasztják a gombákat. A mezőgazdaság elterjedése után a tészták kelesztésénél, a sör és bor erjesztésénél is felhasználják őket. A 20. században az orvostudományt forradalmasító antibiotikumokat is gombákból nyerték.

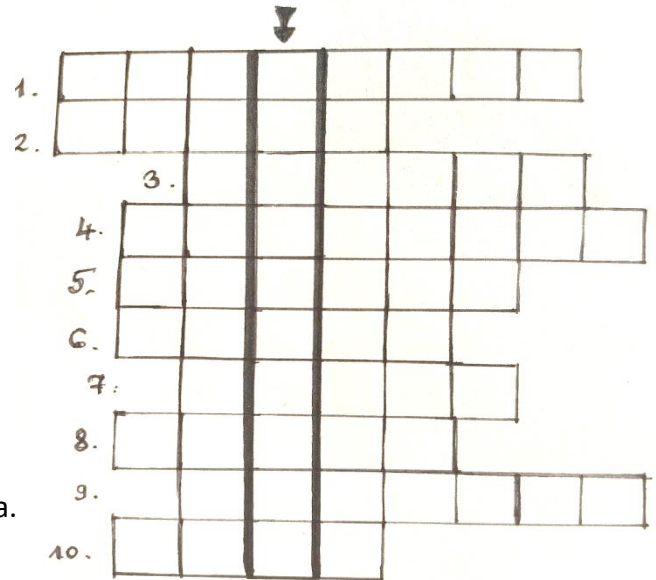

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2023.

6. számú melléklet

Keresztrejtvény

1. A gombák királya.
2. Ezzel szaporodnak a gombák.
3. Ilyen a gyilkos, a légyölő és a piruló is.
4. Élőlények beazonosítását segítő könyv.
5. Ő is befért a gomba alá.
6. A gomba része.
7. Itt él a géva gomba.
8. Egy erdei állat végtagjáról kapta a nevét.
9. Gomba része, de egy lábbeli is.
10. Ízletes, egy ragadozóról elnevezett gomba.

A Keresztrejtvény megfejtése:

1. vargánya
2. spóra
3. galóca
4. határozó
5. nyuszi
6. kalap
7. fákon
8. őzláb
9. bocskor
10. róka

Megfejtés: GRATULÁLOK!

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2023.

Wordwall játékok:

1. Gombák - szókereső (9 db)

1. csiperke
2. pereszke
3. pöfeteg
4. vargánya
5. tölcsérgomba
6. őzláb
7. susulyka
8. rókgomba
9. galóca

<https://wordwall.net/hu/resource/40951998/gomb%c3%a1k-9-gomban%c3%a9v-van-elrejtve-benne>

2. Anagramma - 10 szó

1. galóca
2. csiperke
3. tintagomba
4. susulyka
5. pöfeteg
6. laskagomba
7. tölcsérgomba
8. rókgomba
9. vargánya
10. őzláb

<https://wordwall.net/hu/resource/42583746/gomb%c3%a1k>

Puzzle – képszerakás

<https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=3306752b094c>

<https://www.istockphoto.com/hu/fot%C3%B3/fa-eg%C3%A9r-gm498632281-42430062>

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2023.

7. számú melléklet

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2023.

8. számú melléklet

